

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri



Folketingets Europaudvalget

København, den
FVM 498

Europaudvalget har i skrivelse af 8. januar 2008 (EUU alm. del - spørgsmål nr. 22) udbedt sig min besvarelse af følgende spørgsmål:

Spørgsmål 22:

”Vil ministeren oplyse, hvad der gøres på europæisk plan for at begrænse udbredelsen af den alvorlige type fugleinfluenza H5N1, herunder hvad der gøres for at sikre, at EU-medlemsstaterne overholder smitteforebyggende regler? Spørgsmålet skal ses i lyset af, at polske og tyske myndigheder i midten af december 2007 konstaterede flere udbrud af H5N1, og at polske journalister angiveligt har haft adgang til at købe fjerkræ fra karantæneramte områder, ligesom der er forlydender om, at smitteforebyggende regler er blevet omgået i Tyskland, blandt andet ved at fjerkræ har fået inficeret foder.”

Svar:

Reglerne for bekæmpelse af fugleinfluenza i fjerkræbesætninger er fastlagt i Rådets direktiv 2005/94/EF¹. Efter direktivet skal alle medlemsstater have en godkendt beredskabsplan overfor fugleinfluenza, og have regler for bekæmpelse af fugleinfluenza. Direktivet suppleres af en række kommissionsbeslutninger, der bl.a. skal sikre mod smittespredning, herunder spredning til andre medlemsstater.

EU-lovgivning om kontrolforanstaltninger mod fugleinfluenza i fjerkræbesætninger

Reglerne om bekæmpelse af fugleinfluenza i fjerkræbesætninger indebærer, at der ved mistanke om fugleinfluenza i en besætning omgående lægges en række restriktioner for bedriften for at hindre en eventuel smittespredning, mens mistanken afklares. Forud for at dyrene bliver klinisk syge og mistanken om smitte opstår, vil der dog være en periode på typisk 3-6 dage, max 21 dage (inkubationsperioden), hvor sygdommen upåagtet kan være spredt ved flytning af fjerkræ eller fjerkræprodukter, hvis dyrene er smittet.

¹ Rådets direktiv 2005/94/EF af 20. december 2005 om fællesskabsforanstaltninger af aviær influenza og om ophævelse af direktiv 92/40/EØF.

Hvis højpatogen fugleinfluenza bekræftes i bedriften, iværksætter myndighederne bekæmpelsesarbejdet. Dyrene aflives² og den indledende rengøring og desinfektion af besætningsarealer påbegyndes. Æg og fjerkrækød i bedriften destrueres, og potentielt kontamineret gødning, affald og foder destrueres eller underkastes en behandling der sikrer, at fugleinfluenzavirus tilintetgøres. Fjerkræ, der er klækket af æg fra bedriften, samt fjerkrækød, der er slagtet, og æg, der er indsamlet på bedriften i inkubationsperioden hvor besætningen formodes at være blevet smittet, skal, til dette bekræftes, så vidt det er muligt spores og tilbagetrækkes. Dette gælder også fjerkræ og fjerkræprodukter, der er sendt til andre medlemsstater.

Omkring den smitteramte bedrift oprettes en 3 km. beskyttelseszone og en 10 km. overvågningszone, hvor der gælder en række restriktioner for fjerkræhold og fjerkræprodukter i zonerne. Beskyttelseszonen opretholdes i mindst 21 dage efter at den foreløbige rengøring og desinfektion af den smitteramte bedrift er afsluttet, og indtil fjerkræbedrifter i zonen er blevet undersøgt af myndighederne. Overvågningszonen opretholdes i mindst 30 dage efter, at den foreløbige rengøring og desinfektion af den smitteramte bedrift er afsluttet. I tilfælde af at bedriften er smittet med højpatogen fugleinfluenza af typen H5N1 (HP H5N1), etableres yderligere et A og B område. Område A betragtes som et område med højere sygdomsrisiko og skal som minimum dække beskyttelses- og overvågningszonen. Område B adskiller område A fra den sygdomsfri del af landet. Sygdomsrisikoen betragtes som minimal i område B, og område B kan betragtes som en ”buffer- zone” mellem det sygdomsramte og det sygdomsfrie område. Der gælder ligeledes en række restriktioner for flytning af fjerkræ og fjerkræprodukter i område A og B i en fastsat periode.

Den medlemsstat, hvor udbrud af fugleinfluenza er konstateret, er forpligtiget til at rapportere dette til EU-Kommissionen og løbende informere om håndtering af bekæmpelsesarbejdet og redegøre for de epidemiologiske forhold og den sandsynlige smittekilde. Dette gøres i form af sygdomsrapporter, som EU-Kommissionen videresender til de øvrige medlemsstater. Derudover suppleres med løbende bilateral kontakt mellem den sygdomsramte medlemsstat og Kommissionen. Ved de månedlige møder i Kommissionen i den Stående Komite for Fødekæden og Dyresundhed (SCOFCAH), redegør den ramte medlemsstat for sygdomsrapporterne, og de øvrige medlemsstater kan spørge ind til specifikke forhold. Hvis der er behov for det, suppleres der med ekstraordinære SCOFCAH-møder.

² Kravet om aflivning af bedriften kan der dispenseres fra i forbindelse med individuelle produktionsenheder samt for visse sjældne arter af fjerkræ og fugle forudsat, at det ikke bringer sygdomsbekæmpelsen i fare.

Fugleinfluenzasituationen i Polen

Der har ikke været rapporteret om flere udbrud af HP H5N1 i Polen siden det 10. udbrud i en æglæggesbesætning blev konstateret den 22. december 2007. Ved mødet i SCOFCAH den 9. og 10. januar 2008 redegjorde de polske veterinærmyndigheder for den sandsynlige spredning af sygdommen, der startede med sygdomsudbrud i to kalkunbesætninger i starten af december. De 10 udbrud var koncentreret til 3 områder, heraf et omkring Plock i det centrale Polen, et andet ca. 30 km. nordligere omfattende æglægningsbesætninger i området nær Sadłowo og et tredje område mod nord ca. 40 km. øst for Gdynia omkring et slagteri, der modtog kalkuner til slagting fra de to første udbrud.

Det første område omfattede de to først ramte kalkunbesætninger og en baggårdsfjerkræflok, som blev konstateret smittet umiddelbart efter, og som lå i beskyttelseszonen. Det andet område omfattede tre æglæggesbesætninger, der sandsynligvis er blevet smittet ved at en lastbil med slagtekalkuner fra udbrudsbesætningerne, hvor dyrene har været i inkubationsperioden og endnu ikke udviste symptomer på sygdommen, i forbindelse med kørslen til slagteriet af køretidsmæssige årsager måtte holde pause på en parkeringsplads beliggende tæt ved æglæggesbesætningerne i Sadłoområdet. Det tredje område omfattede en vildtplejestation og tre baggårdsfjerkræflokke. Smittekilden i vildtplejestationen var sandsynligvis fodring af fugle med kød fra kalkuner slagtet før der var mistanke om, at kalkunerne var smittet, og købt før kødet blev trukket tilbage fra markedet. De tre baggårdsfjerkræflokke formodes at være blevet smittet ved fodring med madaffald indeholdende kød fra kalkuner slagtet før der var mistanke om, at kalkunerne var smittet, og købt før kødet blev trukket tilbage fra markedet.

Fugleinfluenzasituationen i Tyskland

I Tyskland har der i 2007 været flere udbrud af fugleinfluenza. Der har både været konstateret HP H5N1 i vilde fugle og i fjerkræbesætninger.

Det første udbrud blev konstateret i vilde fugle i Bayern i juni, og i juli blev der også konstateret udbrud i vilde fugle i Thüringen. I juli blev HP H5N1 konstateret i en lille hobbybesætning med 5 gæs og 5 ænder i Thüringen. I august var der også fund af HP H5N1 i vilde fugle.

I slutningen af august blev en stor andebesætning med tilhørende andeslagteri i Bayern konstateret smittet med HP H5N1. På ejendommen lå også et slagteri. De tyske veterinærmyndigheder meddelte de danske veterinærmyndigheder, at en dansk frostvirksomhed havde modtaget frosne andebryster fra den smittede tyske ejendom i en periode før mistanke om smitte blev rejst. Fødevarestyrelsen lagde de pågældende

andebrystpartier under beslag. I samarbejde med de tyske veterinærmyndigheder blev de partier, der kunne indeholde fugleinfluenzavirus, udpeget og herefter destrueret.

I starten af september blev en kontaktbesætning til den ramte andebesætning erklæret for smittet med HP H5N1. Der var også her tale om en stor andebesætning i Bayern.

Efter et par måneders fravær af udbrud af HP H5N1 i Tyskland blev der i december konstateret 3 udbrud i mindre hobbyfjerkræbesætning i Brandenburg. Udbruddene blev konstateret hhv. den 15., 21. og 25. december. Kilden til de tre udbrud og en eventuel sammenhængen mellem de tre besætninger er endnu ikke klarlagt. Det er oplyst, at der også i maj 2006 blev der konstateret HP H5N1 i vilde fugle i Brandenburg.

Smitekilden til udbruddene i Tyskland formodes at være vilde fugle, selvom der på det seneste ikke er fundet HP H5N1 i vilde fugle i området.

I en indberetning fra den danske statskonsulent i Berlin til bl.a. Fødevarestyrelsen fremgår det, at de tre besætningsejere havde spist and og fodret dyrene med madrester. Undersøgelser af dybfrostænder havde dog ikke givet noget resultat. Det fremgår endvidere, at tysk presse refererede polske medier for, at der på den polske side af den tysk-polske grænse var solgt æg, der stammede fra en smittet polsk æglæggerbesætning. Ifølge pressen skulle æggene være afsat af en supermarkedskæde. Kæden i Tyskland afviser at have forretningsforbindelser i Polen, ligesom man ikke sælger æg fra Polen.

EU-lovgivning om forebyggende foranstaltninger mod fugleinfluenza

Da spredning af fugleinfluenza kan ske med vilde fugle, er der udover de kontrolforanstaltninger der anvendes ved udbrud af fugleinfluenza i fjerkræbesætninger og ved fund af HP H5N1 i vilde fugle, EU-lovgivning om forebyggende foranstaltninger mod fugleinfluenza. Efter Kommissionens beslutning (2005/734/EF)¹ skal medlemsstaterne træffe en række foranstaltninger med henblik på at reducere risikoen for overførsel af HP H5N1 fra vildtlevende fugle til fjerkræ og andre fugle i fangenskab.

¹ Kommissionens beslutning (2005/734/EF) af 19. oktober 2005 om biosikkerhedsforanstaltninger med henblik på at reducere risikoen for overførsel af højpatogen aviær influenza forårsaget af influenzatype A, subtype H5N1, fra vildtlevende fugle til fjerkræ og andre fugle i fangenskab og om et system for tidlig påvisning i områder med særlig risiko.

Hovedsigtet med kommissionsbeslutningen er at forebygge direkte og indirekte kontakt mellem på den ene side vildtlevende fugle, navnlig vandfugle, og på den anden side fjerkræ og andre fugle, navnlig ænder og gæs, samt at sikre, at tamænder og gæs holdes adskilt fra andet fjerkræ. Medlemsstaterne skal ved udmøntningen af beslutningen lægge vægt på en række risikofaktorer, der omfatter:

- beliggenhed langs fugles trækruter, navnlig hvis fuglene kommer fra områder i og omkring Central- og Østasien, Det Kaspiske Hav og Sortehavet samt Mellemøsten og Afrika,
- afstand fra vådområder, damme, sumpområder, søer eller floder, hvor der er sandsynlighed for, at trækkende vandfugle samles, og
- beliggenhed i område med høj koncentration af trækfugle, især vandfugle.

Som nævnt ovenfor pålægger kommissionsbeslutningen de enkelte medlemsstater at indføre forebyggende foranstaltninger mod fugleinfluenza på baggrund af den epidemiologiske situation og under hensyn til de kriterier, der i øvrigt fremgår af beslutningen. Da den epidemiologiske situation og de geografiske og demografiske forhold er forskellige i de enkelte medlemslande, er det ikke uden videre muligt at sammenligne de enkelte landes forhold og regler.

Som følge af Danmarks geografiske forhold og placering udgør hele Danmark i henhold til Fødevarestyrelsens drøftelser med Danmarks Miljøundersøgelser ét samlet risikoområde. Kommissionens beslutning er implementeret i dansk lovgivning i bekendtgørelse om forebyggende foranstaltninger mod aviær influenza, der bl. a. fastsætter, at udegående fjerkræ skal være indhegnet og overdækket med net i situationer med middel risikoniveau. Baggrunden for at pålægge indhegning og overdækning er, at direkte kontakt mellem de vilde fugle og fjerkræ derved kan modvirkes. I Tyskland er hele landet ikke udpeget som ét risikoområde, men større vådområder og langs floder er udpeget som risikoområder, hvor vilde fugle kan holde til. I Tyskland er der krav om indelukning af fjerkræ i udpegede risikoområder og ellers kun i etablerede zoner omkring et udbrud.

I EU-Kommissionen og i den Stående Komite for Fødekæden og Dyresundhed sker der således en løbende opfølgning på, hvordan medlemsstaterne håndterer sygdomsudbrud og en præsentation af medlemsstaternes udredning af forholdene vedrørende smittespredning og bekæmpelse af sygdommen.

EU-Kommissionen opfordrer jævnligt medlemsstaterne til at skærpe opmærksomheden med beskyttelsesforanstaltningerne mod fugleinfluenza og fugleinfluenzalovgivningen generelt, særligt når der opstår en ændring af sygdomssituationen i medlemsstaterne eller i lande, der grænser op til EU.